

Prijedlog Europske komisije, objavljen u februaru ove godine, koji bi obvezao sve zemlje članice Europske unije na solidarnost u opskrbi plinom u situacijama nestašice, nailazi na otpore velikih zemalja poput Francuske. No, prigovori anonimnih diplomata poprilično su slabašni i svode se na birokratsku rigidnost prijedloga EK, dok je ostatak argumentacije tek još jedan spin iza kojeg se krije rasprava o važnosti tržišta naspram državne regulacije. Problem diplomatima, čini se na prvu, predstavlja regionalna podjela koju nudi prijedlog EK, i to sama činjenica da je ta podjela već predviđena samim planom. Dok se čitateljima ona može činiti savršeno logičnom, nekim velikim silama pak ne odgovara što je Njemačka smještena u istu skupinu s Poljskom i Češkom, dok se Francuska nalazi u skupini sa zemljama Beneluxa i Iberskog poluotoka. Italija se nalazi u istoj skupini sa Slovenijom, Austrijom, Mađarskom i Hrvatskom, dok se ostale balkanske zemlje nalaze u četvrtoj skupini, a baltičke u petoj.

Što konkretno ne valja s ovakvom regionalnom podjelom nije sasvim jasno, no možda će više informacija biti poznato nakon današnjeg ministarskog sastanka. Između redaka čini se da osim same regionalne podjele, velikim zemljama ne odgovara ni ministarska instanca na kojoj se ovo odvija, jer je jedan od komentara ciljao i ka rješavanju ovog pitanja na drugim, ranije uspostavljenim platformama i na temelju ranije uspostavljenih regionalnih suradnji.

Državna regulacija

No, u pozadini diskusije nalazi se staro, dobro poznato pitanje primata tržišta ili državne regulacije. Pitanje plinske budućnosti Europe sve više se jasno pokazuje kao socio-ekonomska te geopolitička tema koja podrazumijeva nešto strožu tržišnu regulaciju od one koju bi preferirali privatni vlasnici plinskih kompanija. Ona podrazumijeva izgradnju plinskih mreža s obzirom na potrebe društava i temelji se na europskoj strategiji solidarne ekonomije te uključuje uzajamnu pomoć zemalja u opskrbi plinom u situacijama nestašice kakve su pogodile Europu 2006. i 2009. godine.

U ovo se uklapaju i diskusije oko Sjevernog toka dva koji narušava europski plinski plan, radi usko njemačkih tržišnih imperativa, a na štetu istočnoeuropskih zemalja, logikom prema kojoj je zadaća EU tek da nadgleda legalnost projekta, bez miješanja u njegov proces. Argumenti su to koji se sve više čuju iz lobističkih krugova te u ovome možda treba tražiti i izvor prigovora na svrstavanje zemalja regionalne skupine. Temeljni problem onda postaje pitanje vlasništva nad plinom i plinskom infrastrukturom. Prema glasovima lobista i diplomata velikih zemalja, plin nije u vlasništvu države, stoga bi narušavanje profitnog interesa zahtijevalo i osiguravanje kompenzacijskih mehanizama privatnim plinskim kompanijama. No, da se EU već odavno odmakla od opskrbe plinom kao čisto tržišnog pitanja potvrđuju između ostalog i sve češće prakse istočnoeuropskih zemalja koje traže od

Komisije da sudjeluje u njihovim pregovorima s Gazpromom prilikom potpisivanja novih ugovora.

Podsjetimo, plan EK kao primarni cilj ima smanjivanje europske ovisnosti o ruskom plinu izgradnjom mreže solidarnosti između EU članica te osiguravanje opskrbe plinom u kriznim situacijama javnim institucijama poput bolnica i škola. No, zbog opisane situacije, usaglašavanje po ovom pitanju očekuje se tek za jesen kada ćemo saznati hoće li će EU popustiti interesima privatnih kompanija ili će početi provoditi strategiju solidarne ekonomije.

izvor: bilten.org